

POSTAĆ JEZUSA W TEKŚCIE APOKALIPSY: SEMANTYCZNA ANALIZA TEKSTOWA (na materiale polskich tłumaczeń różnych konfesji)

Władysław GORODETSKI

Student Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (POLSKA)

<https://orcid.org/0000-0001-6427-2871>

DOI 10.25128/2304-1222.21.52.03

ABSTRACT

This article considers the figure of Jesus Christ as the protagonist of the book of Revelation (Apocalypse of John). All passages in which Jesus speaks from the first person perspective or in which there are descriptions pointing directly or indirectly to his person are presented and discussed. For this purpose, three different Polish translations of the Bible, used in three different religious organisations, were used as source material in order to keep the analysis objective.

Keywords: *Bible, Book of Revelation, Jesus Christ, Apocalypse of John, textual analysis.*

У статті розглядається фігура Ісуса Христа як героя Книги Одкровення (Апокаліпсису). Представлені і обговорюються всі фрагменти, в яких присутня постать Ісуса: або він є локатором, або присутні описи, що побічно або безпосередньо вказують на нього. Для цього для об'єктивності аналізу в якості вихідного матеріалу використовувалися три різні польські переклади Біблії, виконані в трьох різних релігійних конфесіях.

Ключове слова: *Біблія, Книга Одкровення, Ісус Христос, Апокаліпсис Іоанна, текстовий аналіз.*

Artykuł traktuje postać Jezusa Chrystusa jako bohatera Księgi Objawienia (Apokalipsy). W pracy są przedstawione i omówione wszystkie fragmenty, w których obecna jest postać Jezusa: albo jest on lokutorem, albo w nich zawarte są opisy, które pośrednio lub bezpośrednio na niego wskazują. W tym celu dla obiektywności analizy jako materiał źródłowy wykorzystano trzy różne polskie przekłady Biblii wykonane w trzech różnych wyznaniach.

Słowa kluczowe: *Biblia, Apokalipsa, Jezus Chrystus, Apokalipsa Jana, analiza tekstowa.*

Celem niniejszego artykułu jest semantyczna analiza biblijnej księgi Objawienia (Apokalipsy) oraz wyodrębnienie z niej opisów odnoszących się bezpośrednio do postaci *Jezusa Chrystusa*. Nie jest to sprawa oczywista, ze względu na naprzemiennosc opisów Boga oraz istot boskich z opisami *Jezusa Chrystusa*. Pewną trudność wprowadzają również różnice semantyczne bądź ideologiczne w poszczególnych przekładach Pisma Świętego. Dlatego w poniższej analizie zebrano trzy przekłady Biblii, które charakteryzują się przede wszystkim przynależnością do konfesji religijnej.

Pierwszym przekładem jest najnowsze wydanie Biblii Tysiąclecia (BT), która jest przyjęta jako przekład liturgiczny w Kościele katolickim w Polsce. Kolejny – to Uwspółcześiona Biblia Gdańska (UBG), powszechnie używana w protestantyzmie. Trzecim przekładem wziętym do przeprowadzenia analizy jest Biblia wydana przez organizację religijną Świadków Jehowy – Pismo Święte w Przekładzie Nowego Świata – Wydanie do studium (PNS). Wszystkie powyższe tłumaczenia są najnowszymi, zrewidowanymi wersjami Pisma Świętego.

O *Jezusie Chrystusie* dowiadujemy się z pierwszych słów Apokalipsy. Tekst od samego początku zwraca uwagę na szczególną rolę tej postaci.

Objawienie Jezusa Chrystusa, które dał Mu Bóg, aby ukazać swym sługom, co musi stać się niebawem, a On wysławszy swojego anioła oznajmił przez niego za pomocą znaków służące swojemu Janowi [Obj. 1:1 – BT].

Przytoczony fragment informuje, że Objawienie należy do *Jezusa Chrystusa*, natomiast *Bóg* jedynie dokonał aktu przekazania. Można również powiedzieć, że kontekst odosabia te dwie osoby wprowadzając postacie *Jezusa* i *Boga* na oddzielny plan.

Problem jednak pojawia się w innym fragmencie tego samego rozdziału.

Jam jest Alfa i Omega, mówi Pan Bóg, Który jest, Który był i Który przychodzi, Wszechmogący [Obj. 1:8 – BT].

Ja jestem Alfa i Omega, początek i koniec, mówi Pan, który jest i który był, i który ma przyjść, Wszechmogący [Obj. 1:8 – UBG].

„Ja jestem Alfa i Omega”, mówi Bóg Jehowa, „Ten, który jest, który był i który przychodzi, Wszechmocny” [Obj. 1:8 – PŃS].

Jedynie Uwspółcześniona Biblia Gdańska nie zawiera informacji o tym, że osoba przedstawiająca się jako *Alfa i Omega* to *Pan Bóg* (lub *Jehowa Bóg*), lecz *Pan*. Analiza Nowego Testamentu udowadnia, że tytuł *Pan* może odnosić się zarówno do *Boga* jako stwórcy, jak i do *Jezusa*, dlatego uwzględniając jedynie ten przekład trudno określić, kto z nich jest *Alfą i Omegą*. Dodatkowo ten przekład zawiera także frazę *początek i koniec*, której nie ma w pozostałych tłumaczeniach. Oprócz tego, ten sam przekład biblijny zawiera powtórzenie informacji *Ja jestem Alfa i Omega* w Objawieniu 1:10–11 *„Znalazłem się w zachwyceniu Ducha w dniu Pańskim i usłyszałem za sobą głos potężny jakby trąby; Który mówił: Ja jestem Alfa i Omega”*. W tym wypadku można jednoznacznie utożsamić postać *Alfy i Omegi* z *Jezusem Chrystusem*, gdyż w dalszych fragmentach Jan opisuje wyłącznie jego. Jednakże, celem tego artykułu nie jest ustalenie najbardziej poprawnego lub zgodnego z oryginałem tłumaczenia Biblii. Mimo to, na podstawie samego tekstu księgi Objawienia można określić, że tytuł *Alfa i Omega* należy wyłącznie do *Boga* – stwórcy. Do takich wniosków można dojść analizując wersety 1:4–5; 1:8 i 21:5–6.

Pismo Święte w Przekładzie Nowego Świata	
1:4–5	<i>Jan do siedmiu zborów, które są w prowincji Azja: Obyście zaznali niezashłuzonej życzliwości i pokoju od „Tego, który jest, który był i który przychodzi”, od siedmiu duchów, które są przed Jego tronem, i od Jezusa Chrystusa — „Wiernego Świadka”, „pierworodnego z umarłych” i „Władcy ziemskich królów”.</i>
1:8	<i>„Ja jestem Alfa i Omega”, mówi Bóg Jehowa, „Ten, który jest, który był i który przychodzi, Wszechmocny”.</i>
21:5–6	<i>A Ten, który zasiadał na tronie, powiedział: „Popatrz! Czynię wszystko nowe”. Dodał też: „Zapisz to, bo te słowa są wiarygodne i prawdziwe”. Powiedział</i>

<p>jeszcze do mnie: „Spełniły się! Ja jestem Alfa i Omega, początek i koniec. Każdemu, kto jest spragniony, za darmo dam się napić ze źródła wody życia.</p>

Po pierwsze, zwrot *Tego, który jest, który był i który przychodzi* z wersetu 1:4 jasno odnosi się do *Alfy i Omegi* z 1:8. W tym samym fragmencie widać, że nominacja *Jezus Chrystus* pojawia się po spójniku „i”, co utwierdza, że zwrot *Tego, który jest, który był i który przychodzi* już nie może odnosić się do niego. W wersetach 21:5–6 należy zwrócić szczególną uwagę na słowo *czynię*, które nie może odnosić się do Jezusa, gdyż w Biblii rolę twórcy odgrywa wyłącznie *Bóg*.

W Objawieniu 1:17 – 3:22 widać, jak *Jezus* mówi nieprzerwanie z perspektywy pierwszej osoby. Początkowo przedstawia się jako *Pierwszy i Ostatni*. Znaczenie tego tytułu można utożsamić z przedstawionym powyżej problemem *Alfy i Omegi*, jednak np. interpretacja Świadców Jehowy podaje, że określenie *Pierwszy i Ostatni* nie odnosi się do wszechmocności bądź najwyższej pozycji w niebiańskiej hierarchii, lecz do faktu zmartwychwstania Jezusa. Z tego względu *Pierwszy* oznacza, że Jezus jako pierwszy został zmartwychwstały do wiecznego życia w niebie, a *Ostatni* – że Jezus był ostatnim człowiekiem osobiście zmartwychwzbudzonym przez Boga [*Wspaniały finał*]. Jezus do końca pierwszego rozdziału przeprowadza samookreślenie (*I żyjący, a byłem umarły. A oto żyję na wieki wieków*[UBG, 1:18]) lub samoopisanie (*Tajemnica siedmiu gwiazd, które widziałeś w mojej prawej ręce* [UBG, 1:20]), a także wyjaśnia swoją rolę (*mam klucze piekła i śmierci* [UBG 1:18]). Przedstawiony w pierwszym rozdziale opis *Jezusa* stanowi swoiste wprowadzenie i przejście do kolejnych dwóch rozdziałów, będących listami do kościołów (zborów). Zwraca na to uwagę pierwsza wzmianka o preskrytywizmie *napisz* [1:19] skierowanym do Jana, co dowodzi absolutnej przewagi Jezusa nad tym ostatnim i podkreśla, że Jan stanowi pewne narzędzie w Boskim planie. Oprócz powyższego wersetu preskrypcja ta pojawia się we wstępie do każdego z siedmiu listów.

Pierwszy rozdział przedstawia opis Jezusa z perspektywy Jana, jednak początkowo Jan zakłada jedynie, że widzi kogoś podobnego do człowieka (*Syna Człowieczego*). Wyrażenia *syn człowieczy* i *Syn Człowieczy* występują w Biblii jako definicja człowieka jako osoby i jako definicja ludzkiej istoty Jezusa, dlatego pisownia ma istotne znaczenie. W tym fragmencie najprawdopodobniej chodzi o tę pierwszą pisownię (tj. Jan zobaczył kogoś, kto wyglądał jak człowiek) i to wyrażenie musiałyby być napisane małymi literami, patrz Objawienie 1:13–16:

*i pośród świeczników kogoś podobnego do **Syna Człowieczego**, obleczonego [w szatę] do stóp i przepasanego na piersiach złotym pasem. Głowa Jego i włosy - białe jak biała wełna, jak śnieg, a oczy Jego jak płomień ognia. Stopy Jego podobne do drogocennego metalu, jak gdyby w piecu rozżarzonego, a głos Jego jak głos wielu wód. W prawej swej ręce miał siedem gwiazd i z Jego ust wychodził miecz obosieczny, ostry. A Jego wygląd - jak słońce, kiedy jaśnieje w swej mocy* [BT].

Dopiero gdy *Jezus* zwraca się do Jana, otrzymujemy potwierdzenie, że Jan widział właśnie *Syna Człowieczego* (pisanego wielką literą). Tym bardziej, że Jezus, przedstawiając się w

przedmowie do każdego z listów (prawie dosłownie w drugim rozdziale i z różnego rodzaju dodatkami w trzecim), słowo w słowo odnosi się do całościowego swojego opisu w pierwszym rozdziale:

Biblia Tysiąclecia			
1:16	<i>W prawej swej ręce miał siedem gwiazd</i>	2:1	<i>To mówi Ten, który trzyma w prawej ręce siedem gwiazd</i>
1:17	<i>Jam jest Pierwszy i Ostatni</i>	2:8	<i>To mówi Pierwszy i Ostatni</i>
1:16	<i>z Jego ust wychodził miecz obosieczny, ostry</i>	2:12	<i>To mówi Ten, który ma miecz obosieczny, ostry</i>
1:14–15	<i>oczy Jego jak płomień ognia. Stopy Jego podobne do drogocennego metalu</i>	2:18	<i>To mówi Syn Boży: Ten, który ma oczy jak płomień ognia, a nogi Jego podobne są do drogocennego metalu.</i>

Rozdział trzeci niesie ze sobą nieco rozszerzoną formę wprowadzenia do listów. Oczywiście istnieje częściowy związek z pierwszym rozdziałem Objawienia, ale słowa nie są cytowane dosłownie, za to dostarczają dodatkową informację:

1. *To mówi Ten, co ma Siedem Duchów Boga i siedem gwiazd* [Obj. 3:1 – BT].

Informacja o tym, że *Jezus* trzyma siedem gwiazd, jest podana pożywej, jednakowoż nigdzie nie przedstawiono, że dodatkowo posiada jeszcze Siedem Duchów. Na temat Siedmiu Duchów można przeczytać w 1:4 (*i od Siedmiu Duchów, które są przed Jego tronem*). Dodatkowo, w 4:5 (*płonie przed tronem siedem lamp ognistych, które są siedmiu Duchami Boga*) otrzymujemy informację, że *Siedem Duchów* i *siedem lamp ognistych*, to to samo, jednak nigdzie nie jest zawarta informacja, że *Jezus* jest w ich posiadaniu.

2. *To mówi Święty, Prawdomówny, Ten, co ma klucz Dawida, Ten, co otwiera, a nikt nie zamknie, i Ten, co zamyka, a nikt nie otwiera* [Obj. 3:7 – BT].

Określenie *Jezusa* jako *Święty*, poza tym fragmentem nie pojawia się w Apokalipsie ani razu. Co się tyczy tytułu *Prawdomówny*, bądź też przymiotnika *prawdomówny*, występuje dwukrotnie w dalszej części tekstu Objawienia: 3:14 (*Świadek wierny i **prawdomówny***) i 19:11 (*a Ten, co na nim siedzi, zwany Wiernym i **Prawdziwym***). Informacja o kluczu znajduje się także w rozdziale pierwszym (1:18), niemniej jednak nie ma tam ani słowa o tym, że jest to *klucz Dawida*. Można jednak w tym celu odnieść się do słów z Objawienia 22:16 – *Ja, Jezus, posłałem mojego anioła, by wam zaświadczyć o tym, co dotyczy Kościołów. Jam jest **Odrośl i Potomstwo Dawida*** [BT]. Za pomocą tego wersetu otrzymujemy pełną informację o treści poprzedniego fragmentu.

3. *To mówi Amen, Świadek wierny i prawdomówny, Początek stworzenia Bożego* [Obj. 3:14 – BT].

Tutaj pierwszy i jedyny raz pojawia się tytuł *Amen* odnoszący się do *Jezusa*. Ani w Objawieniu, ani w całej Biblii nie ma wersetu, z którym można porównać lub którym treściowo można uzupełnić

przytoczony fragment, dlatego należy go wyjaśnić z perspektywy semantycznej. Słowo *Amen* w tradycji judeochrześcijańskiej jest finalizującym potwierdzeniem modlitwy, co z języka starohebrajskiego oznacza „niech tak będzie”. Na podstawie tych faktów można zrozumieć, że Jezus, nazywając siebie w ten sposób, utwierdza siebie jako realizatora Bożych intencji. Tytuł *Świadek wierny* pojawia się w tej samej formie w Objawieniu 1:5, a zatem nie wymaga dodatkowych komentarzy. Nazwa *Początek stworzenia Bożego* nie pojawia się ponownie w Apokalipsie, ale z tego fragmentu można wywnioskować, że *Jezus* jest pierwszym stworzeniem Bożym. To kolejna uzupełniona informacja pochodząca spoza Apokalipsy.

Postać treści listów prezentuje się szablonowo. Każdy z nich *Jezus* zaczyna słowami *znam*. Następnie Jezus każdemu z kościołów (zbórów) przedstawia ich krótką charakterystykę, podkreślając ich pozytywne i negatywne cechy, a także daje im szereg wymagań, np.:

Pismo Święte w Przekładzie Nowego Świata			
Kościół / Zbór	Pozytywna cecha:	Negatywna cecha:	Wymagania:
Efez	<i>Znam twoje czyny, trud i wytrwałość i wiem, że nie tolerujesz złych ludzi.</i>	<i>Mam jednak przeciw tobie to, że przestałeś okazywać taką miłość jak na początku.</i>	<i>„Dlatego pamiętaj, co miałeś, ale straciłeś. Okaż skruchę i rób to, co na początku.</i>
Smyrna	<i>Znam twoje cierpienia i ubóstwo, choć tak naprawdę jesteś bogaty.</i>	<i>Wiem też, jak bluźnią ci, którzy nazywają siebie Żydami, a w rzeczywistości nimi nie są, są natomiast synagogą Szatana.</i>	<i>Nie bój się tego, co właśnie masz wycierpieć. Okaż się wierny aż do śmierci, a dam ci koronę życia.</i>
Pergamon	<i>A jednak mocno się trzymasz mojego imienia i nie wyparłeś się wiary we mnie</i>	<i>Są u ciebie ludzie trzymający się nauki Balaama, Poza tym są u ciebie ludzie trzymający się nauki sekty Nikolausa.</i>	<i>Okaż więc skruchę. A jeśli nie, to przyjdę do ciebie szybko i będę z nimi walczył długim mieczem wychodzącym z moich ust.</i>
Tiatyra	<i>Znam twoje czyny, miłość, wiarę, służbę i wytrwałość i wiem, że twoich ostatnich uczynków jest więcej niż tych na początku.</i>	<i>Mam jednak przeciw tobie to, że tolerujesz Jezebel, kobietę, która nazywa siebie prorokinią oraz naucza i zwodzi moich niewolników, żeby dopuszczali się niemoralności i jedli to, co ofiarowano bożkom.</i>	<i>Tylko trzymajcie się mocno tego, co macie, dopóki nie przyjdę</i>
Sardes	<i>Masz jednak w Sardes trochę tych, którzy nie skalali swoich szat. Ci będą chodzić ze mną w białych szatach, bo są tego godni</i>	<i>Znam twoje czyny — masz opinię, że żyjesz, ale jesteś martwy</i>	<i>Dlatego zawsze pamiętaj o tym, co otrzymałeś i usłyszałeś. Stale tego strzeż i okaż skruchę</i>
Filadelfia	<i>trzymałeś się mojego słowa i nie wyparłeś się mojego imienia.</i>	<i>Wiem też, że masz niewiele sił</i>	<i>Trzymaj się mocno tego, co masz, żeby nikt nie wziął twojej korony</i>

Laodycea	<i>W ostatnim liście Jezus nie wskazał pozytywnej cechy kościoła (zboru) znajdującego się w Laodycei.</i>	<i>Znam twoje czyny — wiem, że nie jesteś ani zimny, ani gorący. Obyś był zimny albo gorący. A skoro jesteś letni — ani gorący, ani zimny — to zamierzam cię wypluć.</i>	<i>Dlatego radzę ci kupić ode mnie złota oczyszczonego ogniem, żebyś stał się bogaty, i białe szaty, żebyś był ubrany i nie musiał się wstydzić, że widziano twoją nagość, oraz masć do wcierania w oczy, żebyś widział.</i>
----------	---	--	--

W zakończeniu każdego listu Jezus przekazuje pewną konkretną obietnicę, stanowiącą wynik spełnienia jego wymagań, szczególnie podkreśla to, co dotyczy wyłącznie zwycięzców. Dodatkowo wszystkie wspomniane obietnice Jezusa znajdujemy w dalszych wersetach Księgi Objawienia.

Uwspółcześiona Biblia Gdańska					
2:7	<i>Temu, kto zwycięży, dam jeść z drzewa życia, które jest pośrodku raju Boga</i>	22:2	<i>po obu stronach rzeki, było drzewo życia</i>		
2:11	<i>Ten, kto zwycięży, nie dozna szkody od drugiej śmierci</i>	20:6	<i>Nad nimi druga śmierć nie ma władzy</i>		
2:17	<i>Temu, kto zwycięży, dam jeść z manny ukrytej i dam mu kamyk biały, a na kamyku wypisane nowe imię, którego nikt nie zna oprócz tego, który je otrzymuje</i>	19:12	<i>I miał wypisane imię, którego nikt nie zna, tylko on sam</i>		
2:26–28	<i>Temu, kto zwycięży i zachowa aż do końca moje uczynki, dam władzę nad narodami. I będzie rządził nimi laską żelazną, jak naczynia gliniane będą skruszeni, jak i ja otrzymałem od mego Ojca. I dam mu gwiazdę poranną</i>	12:5	<i>I urodziła syna - mężczyznę, który będzie rządził wszystkimi narodami laską żelazną</i>	22:16	<i>Ja jestem korzeniem i potomkiem Dawida, jasną gwiazdą poranną</i>
3:5	<i>Kto zwycięży, będzie ubrany w białe szaty i nie wymażę jego imienia z księgi życia</i>	4:4	<i>Na tronach widziałem siedzących dwudziestu czterech starszych, ubranych w białe szaty, a na ich głowach złote korony</i>	21:27	<i>tylko ci, którzy są zapisani w księdze życia Baranka</i>
3:12	<i>Tego, kto zwycięży, uczynię filarem w świątyni mojego Boga i już nie wyjdzie na zewnątrz. Napiszę też na nim imię mego Boga i nazwę miasta mego Boga, nowego Jeruzalem, które</i>	14:1	<i>I zobaczyłem, a oto Baranek stał na górze Syjon, a z nim sto czterdzieści</i>	21:2	<i>zobaczyłem święte miasto, nowe Jeruzalem, zstępujące z</i>

	<i>zstępuje z nieba od mego Boga, i moje nowe imię.</i>		<i>cztery tysiące tych, którzy mieli imię jego Ojca wypisane na czołach.</i>		<i>nieba od Boga</i>
3:21	<i>Temu, kto zwycięży, dam zasiąść ze mną na moim tronie, jak i ja zwyciężyłem i zasiadłem z moim Ojcem na jego tronie</i>	20:6	<i>będą kapłanami Boga i Chrystusa i będą z nim królować tysiąc lat</i>		

We wszystkich listach znajdujemy wypowiedź, którą można uznać za precedensową, ponieważ jest ona podawana w sposób całościowy, bez zmian: *Kto ma uszy, niech słucha, co Duch mówi do kościołów.* Jest to swego rodzaju jednoznaczne zakończenie i zapowiedź tego, co Jezus chce przekazać swoim adresatom.

Rozdział czwarty ponownie wprowadza postać Jezusa:

Potem ujrzałem: Oto drzwi otwarte w niebie, a głos, ów pierwszy, jaki usłyszałem, jak gdyby trąby mówiącej ze mną, powiedział: Wstąp tutaj, a to ci ukazę, co potem musi się stać [Obj. 4:1 – BT].

Głos *jak gdyby trąby* jest znany czytelnikowi z pierwszego rozdziału Objawienia, ponieważ jest on tam przypisany właśnie opisowi *Jezusa*. Z tego powodu nie ma wątpliwości, że powyższe określenie można zaliczyć wyłącznie do niego.

Następny rozdział Apokalipsy przedstawia rzekomo drugi opis *Jezusa*, jednakże z perspektywy spekulatywnej. Można w nim zwrócić uwagę na pewien symboliczny opis, ponieważ wizja ma miejsce w niebie, a sam *Jezus* jest przedstawiony w postaci *baranka*.

Wtedy zobaczyłem, że pośrodku tronu, czterech żywych istot oraz starszych stał baranek, jak gdyby zabity. Miał siedem rogów i siedmioro oczu [Obj. 5:6 – PNŚ].

Pytanie, czy *baranek* w ogóle reprezentuje *Jezusa*, nie pozostawia żadnych wątpliwości, ponieważ w tekstach Ewangelii postać Jezusa jest wyraźnie powiązana z postacią *baranka*. Ponadto jeden z kolejnych wersetów tego samego rozdziału wskazuje, że *baranek* pełnił identyczną rolę, jak *Jezus*, tj. jego śmierć jest reprezentowana adekwatnie do śmierci *Jezusa* w Ewangeliach:

Jesteś godny wziąć zwój i złamać jego pieczęcie, bo zostałeś zabity i swoją krwią kupiłeś Bogu ludzi z każdego plemienia, języka, ludu i narodu [Obj. 5:9 – PNŚ].

Rozdział piąty przedstawia również *Baranka* jako jedyne, który zasługuje na złamanie pieczęci ze zwoju (*księgi* – w zależności od przekładu). W ogólnym znaczeniu całego Objawienia scena ta zwraca uwagę na szczególnie ważną rolę *Baranka–Jezusa*, ponieważ nikt poza nim nie jest przeznaczony do realizacji zamiaru *Boga*, który pozwala przejść do dalszych wydarzeń Apokalipsy.

Należy zwrócić uwagę na sposób, w jaki piąty rozdział Objawienia ponownie separuje *Tego, który zasiadał na tronie* i *Baranka* na odrębne osoby. Takie tekstualne świadectwo znajdujemy w:

A w prawej ręce **Tego, który zasiadał na tronie**, zobaczyłem zwój zapisany z obu stron, mocno opieczętowany siedmioma pieczęciami [Obj. 5:1 – PNs].

Baranek od razu podszedł i wziął zwój z prawej ręki Tego, który zasiadał na tronie [Obj. 5:7 – PNs].

I usłyszałem, jak każde stworzenie w niebie, na ziemi, pod ziemią i na morzu — wszystko, co w nich jest — mówiło: „**Temu, który zasiada na tronie, i Barankowi należy się błogosławieństwo, szacunek, chwała i potęga po wieczne czasy, już na zawsze**” [Obj. 5:13 – PNs].

Tutaj widzimy, jak persona A podchodzi do osoby B i bierze z jej ręki zwój. Ponadto *każde stworzenie w niebie, na ziemi, pod ziemią i na morzu* wychwalało osobno osobę A i osobno osobę B, więc z nieideologicznego, ale czysto tekstualnego punktu widzenia widać, że Jezus nie jest przedstawiany jako *Ten, który zasiada na tronie*.

W następnym rozdziale przedstawiono *Baranka* otwierającego pieczęcie, a wraz z tym szereg apokaliptycznych wydarzeń, które regularnie następują po otwarciu każdej z nich. O samym *Baranku* w 6:16 powiedziano: *Padnijcie na nas i zakryjcie nas przed obliczem zasiadającego na tronie i przed gniewem Baranka*, gdzie jest przedstawiany jako osobnika, mającego uczucia, na podstawie których będzie wykonywać wyroki *Boga*. Cały siódmy rozdział opisuje to, co dzieje się po otwarciu szóstej pieczęci, ukazując *Baranka* jako *Zbawiciela (Zbawienie należy do naszego Boga zasiadającego na tronie i do Baranka)*, *wyzwoliciela od grzechów (To są ci, którzy przyszli z wielkiego ucisku i wyprali swoje szaty, i wybielili je we krwi Baranka)* i *pasterza (Ponieważ Baranek, który jest pośrodku tronu, będzie ich pasł)*. Ostatnią pieczęć *Baranek* otwiera dopiero w rozdziale 8, jednak wydarzenia zachodzące w nim nie są wiążą się bezpośrednio z postacią Jezusa, dlatego nie wymagają analizy.

Początek czternastego rozdziału wskazuje na miejsce przebywania *Baranka* (*Potem ujrzałem: a oto Baranek stojący na górze Syjon, a z Nim sto czterdzieści cztery tysiące, mające imię Jego i imię Jego Ojca wypisane na czołach* [Obj. 14:1 – BT]). Tekst całej Biblii oraz historia żydowska przedstawiają Syjon jako ważną górę w Jerozolimie, będącą zarówno twierdzą, jak i większą częścią miasta. W księgach prorockich Starego Testamentu pisarze utożsamiają Syjon z władzą i miejscem panowania króla, a także symbolicznie nazywają go matką Jerozolimy [*Zion*]. Na tej podstawie można ustalić, że *Baranek–Jezus* nie stoi dosłownie na górze Syjon, a jest reprezentowany jako władca.

Z nieznanых przyczyn w protestanckim przekładzie Pisma Świętego w Objawieniu 14:1 nie występuje postać *Jezusa*, a wyłącznie *Boga* – *I zobaczyłem, a oto Baranek stał na górze Syjon, a z nim sto czterdzieści cztery tysiące tych, którzy mieli imię jego Ojca wypisane na czołach* [UBG]. Natomiast zarówno w przekładzie katolickim jak i Świadków Jehowy postać *Jezusa* jest ukazana tuż obok *Boga* – *mające imię Jego* [Jezusa – W.G.] *i imię Jego Ojca* [BT] / *mieli napisane jego imię* [Jezusa – W.G.] *i imię jego Ojca* [PNs].

W kolejnych rozdziałach można dostrzec postać *Baranka* w roli zwycięzcy nad swoimi przeciwnikami. Świadczą o tym słowa z Objawienia 17:12–14:

A dziesięć rogów, które widziałeś, to dziesięciu królów, którzy jeszcze nie objęli królestwa, ale wezmą władzę jak królowie na jedną godzinę wraz z bestią. Mają oni jeden zamysł, a swoją moc i władzę oddadzą bestii. Oni będą walczyć z Barankiem, a Baranek ich zwycięży, bo jest Panem panów i Królem królów, a ci, którzy są z nim, są powołani, wybrani i wierni [UBG].

Baranek w tym fragmencie nie został przedstawiony jako inicjator ataku, ponieważ z tekstu otrzymujemy informacje, że to *dziesięć rogów* i *bestia* jako pierwsi spróbują zawalczyć z *Barankiem*. Rola zwycięzcy jest również pokazana jako coś nieulegającego wątpliwości, niekwestiowanego, bez zacieklej lub poważnej rywalizacji bądź też częściowej przegranej ze strony *Jezusa*. Następnie, po raz pierwszy w Apokalipsie, ukazana jest najwyższa pozycja *Jezusa* w wyrażeniu *Pan panów* i *Król królów* (w poprzednich rozdziałach mówiono wyłącznie, że *Jezus* jest po prostu *królem*). Identyczne określenie poza przytoczonym fragmentem pojawia się tylko raz – *A na szacie i na biodrze ma wypisane imię: Król królów i Pan panów* [Obj. 19:16 – UBG].

W rozdziale 19 postać *Jezusa* jest przedstawiona niejako z dwóch odosobnionych perspektyw. W pierwszej części tego rozdziału jest informacja o zaślubinach *Baranka* (Obj. 19:7 – *Weselmy się i radujmy, i dajmy Mu chwałę, bo nadeszły Gody Baranka, a Jego Małżonka się przystroiła* [BT]). Natomiast w drugiej części *Jezus* zostaje ukazany jako *sędzia* oraz *wojownik* (*i oto - biały koń, a Ten, co na nim siedzi, zwany Wiernym i Prawdziwym, oto ze sprawiedliwością sędzi i walczy* [Obj. 19:11 – BT]). Sposób przedstawienia tak odrębnych wydarzeń w obrębie jednego rozdziału może sugerować to, że jednak *Jezus* i *Baranek* nie stanowią tej samej postaci. Aczkolwiek, analizując tekst dziewiętnastego rozdziału, tę niespójność można wyjaśnić tym, że między wydarzeniami zachodzącymi do wersetu 10, a tymi od wersetu 11 następuje nieznaną przeskok czasowy. Dlatego nawet jeżeli z różnych religijnych interpretacji może wynikać, że te wydarzenia dzieją się równolegle, w samym tekście są od siebie niezależne. Innym argumentem świadczącym o tym jest opis dwóch uroczystości odbywających się w tym samym rozdziale Apokalipsy. Pierwszą jest uczta weselna *Baranka*, która ma miejsce w niebie (*Błogosławieni, którzy są wezwani na ucztę Godów Baranka!* [Obj. 19:9 – BT]). Drugą jest uczta Boga, o której napisano w drugiej części 19 rozdziału, lecz w zupełnie odmiennym sensie (*I zawołał głosem donośnym do wszystkich ptaków lecących środkiem nieba: Pójdźcie, zgromadźcie się na wielką ucztę Boga, aby zjeść trupy królów, trupy wodzów i trupy mocarzy, trupy koni i tych, co ich dosiadają, trupy wszystkich - wolnych i niewolników, małych i wielkich!* [Obj. 19:17–18 – BT]). W tym fragmencie uwaga jest poświęcona zmarłym ludziom i zwierzętom, będących pokarmem dla ptaków. Oczywistym jest, że nie jest to ta sama uczta, co w wersecie 19:9, dlatego tym bardziej można powiedzieć, że ten jeden rozdział zawiera dwa osobne, niepowiązane ze sobą zdarzenia, gdzie w pierwszych z nich *Jezus* występuje w roli *Baranka* i *małżonka*, a w drugim – w roli *jeźdźca*, *sędzi* i *wojownika*.

W ostatnim rozdziale Objawienia *Jezus* poraz ostatni wypowiada się z perspektywy pierwszej osoby:

„*Ja, Jezus, posłałem swojego anioła, żeby o tych rzeczach złożyć wam świadectwo dla pożytku zborów. Ja jestem korzeniem, potomkiem Dawida i jasną gwiazdą poranną*”'. [Obj. 22:16 – PŃŚ].

Następuje tutaj powtórzenie tego, co zostało powiedziane na samym początku pierwszego rozdziału, tj. objawienie pochodzi od niego – *Jezusa*. W kolejnych słowach zwraca on uwagę na swoje pochodzenie. Mówiąc, że jest *potomkiem Dawida*, niejako podkreśla swoje dziedzictwo, utrwalając tym samym tekstualną całościowość Apokalipsy.

Podsumowując, z analizy ostatniej księgi biblijnej można wywnioskować, że postać *Jezusa* jest przedstawiona naprawdę z wielu perspektyw. Jednakże w całym tekście jest zachowany niejako główny wątek oraz jego rola jako *króla* oraz *sędzi*. W niektórych fragmentach przekładu protestanckiego zostaje zatarta granica między postacią *Jezusa* a *Boga*, przez co trudno jest odróżnić o kim konkretnie jest mowa w tekście, jednak po przeanalizowaniu przekładów innych konfesji religijnych, można łatwiej dojść do klarownych wniosków. Jeżeli jednak chodzi o samą postać *Jezusa Chrystusa*, w obrębie całej księgi jest on niezwykle istotną postacią, wokół której odbywa się większość ważniejszych apokaliptycznych wydarzeń.

LITERATURA

Wspaniały finał Objawienia bliski!, Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., Brooklyn, New York 1993, s. 27-28

Zion. In: Encyclopedia Britannica, 16 Apr. 2020, <https://www.britannica.com/place/Zion-hill-Jerusalem>. (18 December 2021).

ŹRÓDŁA

Biblia Tysiąclecia, Wydanie V, Wydawnictwo Pallottinum 1999.

Pismo Święte w Przekładzie Nowego Świata – Wydanie do studium, Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. 2021.

Uwspółcześniona Biblia Gdańska, Fundacja Wrota Nadziei 2017.